

om, hvorvidt det er rigtige at vedtage **Uendningsforlaget** under Nr. 9. Jeg er ikke sikker paa, at det er rigtigt at vedtage det, hvis der skulde fremkomme saadanne Tilstande som dem, der vise sig at være tilstede i Preussen, hvor man ser, at det hele næsten synes at gaa ud paa at lave Komplotter for at plyndre Statskassen. Jeg kan ikke negte, at jeg nærer Betænelighed ved Forslaget under Nr. 9, thi skal der være Mening i det, og jeg antager, der skal være Mening deri, synes det, at Ministeren kunde indgaa en saa fordelagtig Overenskomst med Selskabet, at det vilde kunne faae dets udlagte Kapitaler tilbørlig forrentede, at der ligefrem gennem Overenskomst om Driften kan blive Spørgsmaal om at give 6 % til. Men Overenskomsten kan blive saa fordelagtig for Selskabet, at den kan blive meget skadelig for Samfundet og Statskassen. Jeg vil imidlertid berolige mig med, at det kun kan ske i et Aar, vi have jo Herredømmet igjennem Finantsloven; men disse smukt hentastede Ord om denne Overenskomst, der kan være fordelagtig for Selskabet, saa at en saadan Bane som Silkeborg—Herning kan blive anlagt, tabe for mig noget af deres Vægt og Værdi derved, at det staar som tvivlsomt for mig, hvorvidt et saadant Utlæg kan komme tilstede. I det hele forekommer det mig, at Udvalget har en ubegrændset Tillid til Ministeren, det kan være, vi kunne have det til den nuværende, saa veed vi ikke, hvor længe han vedbliver at være Minister, og man skal overhovedet ikke have nogen ubegrændset Tillid som den, der ligger i Uendningsforslagene under 6 og 9. Det Korrekteste havde uregelmæssigt været, at Indenrigsministeren selv var kommen til Thinget med et Lovforslag om, hvorledes Omkostningsbyrden overhovedet skulde fordeles, thi jeg erkjender, at det kan Udvalget ikke godt indlade sig paa, da det maa faa de detaillerede Oplysninger, som dertil ere nødvendige; men det vilde have været korrekt, om Indenrigsministeren havde gjort det; ellers bliver det i Virkeligheden næsten blind Tillid, saa jeg kan, uagtet jeg ikke skal lægge Lovforslaget Hindringer i Veien, ikke være Udvalget særlig taknemmelig af de af mig ansøgte Grunde.

Indenrigsministeren: Den ærede Ordfører har udtalt sig saa vidtløftigt om de Forslag, der ere stillede af Udvalget, at jeg kan fatte mig i stor Korthed, og det saa meget mere, som de tilbels ere stillede efter Konference med mig. Jeg skal saaledes sige, at jeg selv tiltræder de Forslag, der ere stillede af det ærede Udvalg, og skal kun gjøre nogle ganske faa Bemærkninger, der væsentlig maa tjene som Antydninger af de Forandringer, som jeg muligens maatte finde mig foranlediget til at foretage i Redaktionen ved Sagens tredie Behandling. Jeg skal da først standse ved Uendningsforlaget under Nr. 5, som kan se ganske tiltalende ud, hvor man forlanger, at Statskassen uden Videre

skal betinge sig Aktier for det Lilstud, som ydes til Anlægget. Jeg veed ikke ret, om jeg skal tro, at det er Meningen, at Statskassen skal indtræde ganske som andre Aktionærer, naturligvis med Undtagelse af, at den ingen Rentefaar, førend de Andre have faaet 5 pCt.; men det Spørgsmaal kunde meget let komme til at foreligge, om da Statskassen som Aktionær skulde bære Byrderne, dersom det til Gj. skulde vise sig, at disse Barrierer ikke i den første Tid være i Stand til at bære deres Afgifter. Kan man der citere Statskassen, som renoncerer paa enhver Fordel, til at skulle deltage i at udrede de Byrder, der maatte flyde af, at der er Underbalance med Hensyn til Driften i Forhold til Indtægten? Dette er et Spørgsmaal, som jeg ikke tror, at man kan sige er uden al praktisk Betydning, navnlig ikke efter den Maade, hvorpaa det ærede Udvalg har ønsket, at Statskassens Bidrag skal udbetales. Saa længe man blev staaende ved den Maade, som Lovforslaget har antydet, og hvis Hensigt ganske rigtig var den, væsentlig at hente til at dække det sandsynlige eller, rettere sagt, det visse Underskud, der vil blive i de første Aaringer, var Jaren ikke stor for Statskassen; men vil man nu have, at Staten uden Videre skal deltage i Anlægsomkostningerne, saa tør jeg i det Mindste ikke lade være at tage det Forbehold, at Statskassen skal være fri for at bære nogen ydeligere Byrde, saa længe den ingen Indtægt har. Den ærede Ordfører udtalte, at Udvalget ansaa det for at være meget fordelagtigere for de eventuelle Selskabet at faa disse Bidrag fra Statskassens Side udbetalt samtidig med Bårnernes Anlæg. Jeg er gaaet ind paa det Duffe, som det ærede Udvalg har fremsat, nemlig at fremstjunde Indbetalinger af Lilstudet, altsaa fremstjunde Selskabets Disposition over det; men jeg for mit Bedkommende maa sige, at jeg paa ingen millig Maade anser det for givet, at det skulde være lettere for et Selskab, naar det først har dannet sig, at skaffe ved Laan de Midler tilvæte, som høve til for at dække den naturlige Drift og Dividenden til Aktionærerne — jeg siger, jeg anser det ikke for at være nær saa let som dette, at skaffe en større eller mindre Del af Anlægskapitalen. Men som sagt, det Forslag, som det ærede Udvalg har stillet, udelukker jo ikke, at det ogsaa kan blive optaget paa den Lovforslaget foreslåede Maade, og jeg har derfor ikke noget imod at tiltræde Udvalgets Forslag under Nr. 4.

Det andet Punkt, hvorved jeg vil tillade mig at gjøre en Bemærkning, er Forslaget under Nr. 7. Jeg skal Intet have imod at tiltræde det, og skal altsaa heller ikke fraraade det ærede Thing at vedtage det; men jeg tror alligevel, at det her er holdt i en altsfor stor Almindelighed til, at det i det hele taget kan anses for at være noget Hensigtsmæssigt. Jeg finder det ganske i sin Orden, at de Bedkommende skulle finde sig det;